

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. birželio 5 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukaviniienės, Andžej Maciejewski ir Dalios Vasarienės (kolegijos pirmininkė),
susipažinusi su 2023 m. gegužės 25 d. paduotu **ieškovo B. Š.** kasaciniu skundu dėl Panevėžio apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. kovo 1 d. sprendimo peržiūrėjimo

nustatė:

Panevėžio apylinkės teismas 2022 m. birželio 14 d. sprendimu ieškinį tenkino ir pripažino apsimestine ir negaliojančia trečiojo asmens D. Ž. ir atsakovo V. Š., pagal įstatymą atstovaujamo A. Š. ir G. Š., 2015 m. balandžio 20 d. pirkimo-pardavimo sutarties dalį nuo jos sudarymo momento dėl turto pirkėjo V. Š.; teismas perkėlė ieškovui B. Š. pirkėjo teises ir pareigas nuo sutarties sudarymo momento ir nustatė, kad 2015 m. balandžio 20 d. pirkimo-pardavimo sutarties pagrindu jis įgijo nuosavybės teises į trečiojo asmens D. Ž. parduotą nekilnojamąjį turtą (*duomenys neskelbtini*): pastatą-gyvenamąjį namą, pastatą-garažą, pastatą-viralinę, pastatą-ūkinį pastatą, kitą pastatą-ūkinį pastatą, kitus inžinerinius statinius-kiemo statinius ir žemės sklypą.

Panevėžio apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2023 m. kovo 1 d. sprendimu panaikino Panevėžio apylinkės teismo 2022 m. birželio 14 d. sprendimą ir ieškinį atmetė. Apeliacinės instancijos teismas padarė išvadą, kad ginčijama pirkimo-pardavimo sutartimi ieškovas siekė, jog turto savininku būtų atsakovas (ieškovo vaikai), ieškovas suprato sudaromo sandorio esmę ir žinojo teises pasekmes, todėl 2015 m. birželio 20 d. D. Ž. (pardavėja) ir V. Š., atstovaujamo tėvų A. Š. ir G. Š., sudaryta pirkimo-pardavimo sutartis nėra apsimestinis sandoris dėl pirkėjo, šalių valia buvo tikra, o ieškovas ginčo sandorio sudarymo metu siekė būtent tokio rezultato, kuris buvo nurodytas nekilnojamojo turto pirkimo-pardavimo sutartyje; ieškovas faktiškai siekė atlikti nekilnojamojo turto dovanojimą savo vaikams atsakovui, tačiau vėliau, galimai susiklosčius konfliktinei situacijai su atsakovo įstatyminių atstovais, ieškovo valia pasikeitė ir jis ėmėsi veiksmų dėl tokios dovanos atšaukimo.

Kasaciniu skundu ieškovas B. Š. prašo panaikinti Panevėžio apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. kovo 1 d. sprendimą ir palikti galioti Panevėžio apylinkės teismo 2022 m. birželio 14 d. sprendimą.

Ieškovo kasacinis skundas grindžiamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimu, turinčiu esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimu nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (CPK 346 straipsnio 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Be to, CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Ieškovo kasaciniame skunde nurodomi tokie esminiai argumentai:

1. Pirmosios instancijos teismas, tenkindamas ieškinį, padarė įrodymais pagrįstą išvadą, kad ginčo nekilnojamąjį turtą įsigijo ir jo savininko teises ir pareigas vykdė būtent ieškovas, o ne mažametis atsakovas (ieškovo vaikai) (anūkas)) ar atsakovo vardu veikiantys įstatyminiai atstovai (atsakovo tėvai). Pirmosios instancijos teismas, turėdamas tam tiek teisinį, tiek faktinį pagrindus pagrįstai tenkino ieškinį ir pripažino apsimestine sutarties sąlygą, jog ginčo turto pirkėjas yra atsakovas, bei pagrįstai pripažino turto pirkėju ieškovą (CK 1.87 straipsnio 1 dalis).
2. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad, sprendžiant dėl pirkimo-pardavimo sutarties apsimestinumo dėl subjekto, svarbu nustatyti, ar asmuo, sudaręs sutartį, iš tikrųjų ketino įgyti iš jos kylančias teises ir pareigas, ar jomis naudojosi ir jas vykdė, ar, priešingai, tik formaliai pasirašė sutartį kaip jos šalis, tačiau iš tikrųjų neketino įgyti ir neįgijo nei teisių, nei pareigų, o jas įgijo kitas asmuo ir jomis iš tikrųjų naudojosi. Sandorio ydingumui dėl jo sudarymo su netikrąja šalimi konstatuoti būtina nustatyti, kad tikroji, o ne apsimestinė šalis (statybinis) ne tik rūpinosi sutarties sudarymu, derėjosi dėl jos sąlygų, atsiskaitė su pardavėju, bet ir tai, kad atsiskaityta buvo tikrajai šaliai priklausančiomis lėšomis, kad po sandorio sudarymo tikroji šalis įgijo ir vykdė pirkėjo teises ir pareigas pagal ginčijamą sandorį (sutarties objektą priėmė, jį valdė, juo naudojosi) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-260/2013 ir joje nurodyta kasacinio teismo praktika). Taigi, būtent dengiamasis sandoris rodo tikruosius šalių ketinimus, jis kyla iš sutarties laisvės principo, todėl ir turėtų lenti tolimesnius santykius tarp sandorio šalių.
3. Pirmosios instancijos teismas, įvertinęs byloje surinktus įrodymus, sprendė, kad nekilnojamojo turto pirkimo-pardavimo sutartis yra apsimestinis sandoris, sudarytas per statytinį, siekiant pridengti tikrąjį pirkėją, todėl pripažino negaliojančia pirkimo-pardavimo sutartį dėl sutarties šalies (pirkėjo) ir nustatė, kad pirkėjas pagal sandorį yra ieškovas. Apeliacinės instancijos teismas sprendime darė nepagrįstą išvadą, kad ieškovas turėjo tikslą nekilnojamąjį turtą vaikams faktiškai padovanoti. Ieškovo manymu, nelogiška būtų dovanoti savo mažamečiui penkerių metų vaikui nekilnojamąjį turtą, kuriame ketina gyventi tik vienas ieškovas, dovanoti daug priežiūros reikalaujantį turtą, kurio mažamečiui vaikui nereikia ir artimiausius tryliką metų, kol jis sulauks pilnametystės, tikrai nereikės, nes jis gyvena su tėvais kitoje gyvenamojoje vietovėje ir neturi nei menkiausių galimybių dovanotu turtu tinkamai rūpintis. Ieškovas

būtų sudaręs dovanojimo sutartį, jeigu jo siekis būtų buvęs padovanoti turtą vaikaičiui. Ieškovas neturėjo ketinimo padovanoti vaikaičiui sodybą, kurią buvo „nusizūrėjęs sau“, kurią vėliau pats savo lėšomis ir savo nuožiūra kapitališkai suremontavo, ir kurioje po sudaryto sandorio apsigyveno, ir tai yra vienintelė ieškovo gyvenamoji vieta. Kaip teisingai konstatuota pirmosios instancijos teismo sprendime, gyvenamąjį namą faktiškai siekė įsigyti ir įsigijo ieškovas, tik pirkėju nurodė savo vaikaitį (atsakovą), turėdamas tikslą įsigytame name gyventi, esant reikalui (pablogėjus sveikatai) parduoti (sandorio sudarymo metu iki atsakovo pilnametystės buvo likę daugiau nei 12 metų, šiuo metu likę 6,5 metai, ieškovas šiuo metu yra (*duomenys neskelbtini*) sukakęs senyvo amžiaus). Ieškovas surado parduodamą sodybą, derėjosi dėl jos pirkimo-pardavimo sąlygų, savo lėšomis pilnai atsiskaitė su turto pardavėja.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamo teismo sprendimo motyvais ir jų pagrindu padarytonis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliamas tokių teisės klausimų, kurie atitiktų CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismas netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo priėmimui. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu CPK 346 straipsnio, 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti (CPK 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.

Grąžinti ieškovui B. Š. 750 (septynis šimtus penkiasdešimt) Eur žyminį mokestį, sumokėtą 2023 m. balandžio 25 d. UAB Medicinos banko Panevėžio filiale.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai Alė Bukaviniene

Andžej Maciejewski

Dalia Vasariene